

Observatiefiche

Zaal 1

Monument

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....
.....

Beschrijf het monument in de zaal:

.....
.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....
.....

Talking Heads

Keer terug naar het kleinere zaaltje. Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....
.....
.....

Revolutie

Ga terug naar de gang waar je het uniform van de burgerwacht kan zien. Lees de tekst over de revolutie.

Welke 2 groepen willen de Nederlanders weg en waarom?

1. ....
.....
2. ....
.....

Observatiefiche
Zaal 1

Vat de rest van de tekst kort samen:

.....
.....
.....

Democratie

Lees de tekst die je kan lezen in het kleine zaaltje waar de Talking Heads staan.
Wat voor een soort democratie is België? (3 elementen)

.....
.....
.....

Waarom is het een democratie?

.....
.....

Er is een scheiding van de machten dat wil zeggen dat de macht in 3 stukken gedeeld wordt.

Noteer hieronder telkens hoe die macht noemt, wie hem uitoefent en wat die macht inhoudt.

1. naam: .....
   wie: .....
   inhoud: .....

2. naam: .....
   wie: .....
   inhoud: .....

3. naam: .....
   wie: .....
   inhoud: .....

Observatiefiche
Zaal 1

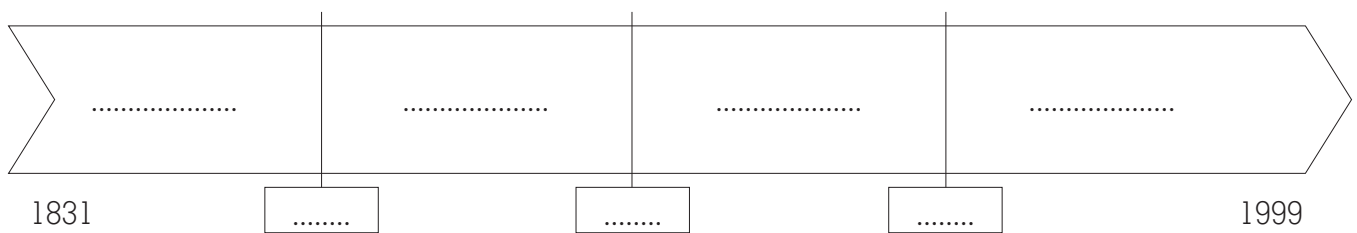
Noteer enkele vrijheden die de Belgen kregen en verklaar het belang ervan:

.....
.....
.....

Stemrecht

Plaats op de onderstaande tijdslijn de verschillende soorten stemrecht die er tot 1999 waren in België.

Plaats onder de tijdslijn in de kadertjes de jaartallen.

Leg elk kiessysteem kort uit:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Bij het gemeentelijk stemrecht is er reeds 3 keer een uitbreiding gekomen op wie mocht gaan stemmen. Welke 2 groepen mensen mogen nu ook bij de gemeenteraadsverkiezingen gaan stemmen?

1. ....
2. ....

Je kan ook je stem uitbrengen links van de kiesboksjes. Probeer dit eens uit!

Observatiefiche
Zaal 1

Koningen

Noteer de koningen (of regenten) van België van 1830 tot nu en noteer telkens ook hun regeerperiode:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....

Periscoop

Bekijk de verschillende filmpjes. Noteer hieronder kort wat je eventueel nog aan je klas wil vertellen:

.....

.....

Samenvatting

Vat deze zaal samen in een vijftal lijntjes zodat je in een paar minuutjes aan de anderen van de klas kan vertellen wat er belangrijk is in deze zaal:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Observatiefiche

Zaal 2

Monument

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....
.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....
.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....
.....

Talking Heads

Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....
.....
.....

Welvaart

Lees de grote tekst aan de muur.

Beschrijf de ontwikkeling van België op Economisch vlak van 1830 tot 1900:

.....
.....
.....

Welke belangrijke trendbreuk doet er zich voor vanaf de gouden jaren 60?

.....
.....

Observatiefiche
Zaal 2

Van landbouw naar industrie en van industrie naar diensten

Hieronder volgt telkens een stelling. Kies telkens een foto (of affiche of voorwerp of kijkkast) die dit illustreert en kies ook een grafiek op één van de tafels of op het scherm dicht bij de muur met de grafieken. Omschrijf de gekozen foto/affiche. Bij de grafiek noteer je telkens de evolutie of de kern/het basisidee die je eruit kan halen.

Overvloedige aanwezigheid van ijzererts en steenkool in de Waalse ondergrond:

Foto/affiche .....

Grafiek .....

In 1835 wordt met de bouw van een spoorwegnet gestart, het eerste en meest uitgebreide van het Europese vasteland:

Foto/affiche .....

Grafiek .....

In de hyperkapitalistische belle époque etaleert een nieuwe elite haar welstand met een pronkerige levensstijl en exclusieve vrijetijdsbesteding:

Foto/affiche .....

Grafiek .....

De 'golden sixties' zijn een kantelpunt. De consumptie 'boomt' en de welvaartssamenleving krijgt vorm:

Foto/affiche .....

Grafiek .....

België wordt een (open) diensteneconomie:

Foto/affiche .....

Grafiek .....

Observatiefiche
Zaal 2

Sectorale tewerkstelling in België

Ga naar de muur met de grote grafiek. Bekijk de grafiek aandachtig. Beschrijf hieronder de evolutie van elke sector door de tijd. Daarbij is het belangrijk om aan te geven in welke periode een sector groeide, daalt of gelijk bleef. Dit moet niet per jaar of per 10 jaar maar wel de grote evoluties. Noteer ook de evoluties in de tewerkstelling voor elke sector.

Landbouw: .....

.....

.....

Industrie: .....

.....

.....

Diensten: .....

.....

.....

Periscoop

Bekijk de verschillende filmpjes. Noteer hieronder kort wat je eventueel nog aan je klas wil vertellen:

.....

.....

Samenvatting

Vat deze zaal samen in een vijftal lijntjes zodat je in een paar minuutjes aan de anderen van de klas kan vertellen wat er belangrijk is in deze zaal:

.....

.....

.....

.....

.....

Observatiefiche

Zaal 3

Monument

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....
.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....
.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....
.....

Talking Heads

Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....
.....
.....

Solidariteit

Lees de grote tekst aan de muur.

Wie plukte de vruchten van de industrialisatie en wie niet? En leg kort uit.

Wel: .....

.....

Niet: .....

.....

Observatiefiche
Zaal 3

Waarop was de solidariteit in die eerste periode gebaseerd?

.....
.....

Hoe bouwden de arbeiders toch een soort sociaal vangnet op?

.....
.....

Leg uit hoe het sociaal zekerheidssysteem vanaf 1944 in elkaar zat:

.....
.....
.....
.....

Het lompoproletariaat

Bekijk de afbeeldingen net naast de tekst.

Door de industrialisatie van de textiel verloren heel wat mensen die vroeger van landbouw en van huisnijverheid leefden een deel van hun inkomsten.

Wat waren de gevolgen hiervan op de mens en de samenleving? Gebruik de woorden migratie, arbeidsomstandigheden en armoede.

.....
.....
.....
.....

Beluister de 4 verschillende standpunten over de arbeidsomstandigheden voor kinderen. Noteer hieronder van wie het standpunt is en vat het standpunt kort samen:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Observatiefiche
Zaal 3

Samen sterk

Hieronder volgt telkens een stelling. Kies telkens een foto of affiche die dit illustreert
Omschrijf de gekozen foto/affiche.

Vanaf 1866 wordt het verbod op vereniging afgeschaft. De georganiseerde
arbeidersbeweging krijgt op die manier groeikansen. Toch breken nog altijd wilde
stakingen en hongeropstanden uit:

Foto/affiche .....

De vakbond beschouwt de bloedige opstandige van 1886 als keerpunt en wil een brede
grip op de arbeiders:

Foto/affiche .....

Ook bij een aantal katholieken is er aandacht voor de situatie van de arbeiders:

Foto/affiche .....

Vrijwillige solidariteit

De vakbonden en ziekenfondsen houden zich met steeds meer dingen bezig. Geef een
opsomming van de dingen die ze organiseren om de arbeiders op één of andere manier
te ondersteunen:

.....
.....
.....
.....

De verzorgingsstaat

Bekijk het filmpje over de sociale zekerheid. Waarvoor kan een werknemer een
tussenkost krijgen van de sociale zekerheid:

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	

Observatiefiche
Zaal 3

Nieuwe sociale bewegingen

Naast de vakbonden zijn er vanaf de jaren 60 nog heel wat sociale bewegingen die het licht zien.

Geef 3 voorbeelden en geef telkens het doel waarvoor ze opkomen of waarnaar ze streven:

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

Periscoop

Bekijk de verschillende filmpjes. Noteer hieronder kort wat je eventueel nog aan je klas wil vertellen:

.....
.....

Samenvatting

Vat deze zaal samen in een vijftal lijntjes zodat je in een paar minuutjes aan de anderen van de klas kan vertellen wat er belangrijk is in deze zaal:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zaal 4

Monument

Het monument kan je vinden in de tweede iets grotere zaal.

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....

.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....

.....

Als je het monument van iets verder bekijkt kan je vaak zien dat het monument zo is opgebouwd dat je er iets in zou herkennen. Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....

.....

Talking Heads

Keer terug naar de eerste kleinere zaal. Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....

.....

.....

Pluralisme

Lees de grote tekst aan de muur.

In België is er een grote breuklijn. Welke 2 groepen staan tegenover elkaar en welke namen geven we aan die groepen vroeger en nu:

.....

.....

.....

Observatiefiche
Zaal 4

Gek genoeg kwamen de 2 groepen op een bepaald moment wel overeen. Leg uit waarover en wat ze bereikt hebben:

.....
.....
.....

'Voor de schone ziel van 't kind'

Bijna honderd jaar lang is onderwijs dé politieke twistappel tussen klerikalen en antiklerikalen. De katholieke kerk beschouwt het onderwijs als een cruciaal element in de katholieke vorming van kinderen. Ze bouwt een netwerk van katholieke scholen uit, maar haar invloed op het openbaar onderwijs, door de overheid georganiseerd, is ook erg groot. De liberalen proberen de katholieke invloed in het openbaar onderwijs te beperken.

In het midden van de zaal wordt deze schoolstrijd symbolisch weergegeven door 4 schoolbankjes.

Kies op elk bankje minstens 1 spotprent/leuze/affiche.

Beschrijf hieronder telkens wie de boodschap verzendt en wat de boodschap is:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....

Observatiefiche
Zaal 4

Van de wieg tot het graf

Als je naar het monument kijkt zie je links de muur waar men weergeeft hoe de katholieke kerk probeerde invloed te hebben op het leven.

Illustreer met 3 voorbeelden hoe de kerk in het leven van de mensen aanwezig was:

.....
.....
.....

Van God los

Aan de andere kant van de zaal, waar de ramen zijn zie je het thema van God los.

Na de tweede wereldoorlog verloor de kerk geleidelijk aan haar invloed. In de jaren 90 van de vorige eeuw komen er na lang gebakkelei belangrijke wijzigingen in de wetgeving rond een aantal ethische thema's. België wordt op bepaalde vlakken een voorloper.

In welke ethische kwesties kwamen er belangrijke veranderingen? Omschrijf ook kort waarover het gaat:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Grafieken

In de zaal vind je ook nog een paar grafieken. Vat die hieronder kort samen:

.....
.....
.....
.....

Zaal 5

Monument

Het monument staat in de tweede iets grotere zaal.

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....

.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....

.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....

.....

Talking Heads

Keer terug naar de eerste kleinere zaal. Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....

.....

.....

Migratie

Lees de tekst op de muur.

Vat deze samen hieronder samen:

.....

.....

.....

.....

Observatiefiche
Zaal 5

Emigratie

Er worden in deze zaal 3 belangrijke redenen gegeven waarom Belgen naar het buitenland trokken.

Geef telkens de reden, de landen waar ze naar toe trokken en de tijdsperiode waarin dit gebeurde:

1. Reden: .....

.....

Landen: .....

Tijdsperiode: .....

2. Reden: .....

.....

Landen: .....

Tijdsperiode: .....

3. Reden: .....

.....

Landen: .....

Tijdsperiode: .....

Immigratie

Aan de andere kant van de zaal vind je de omgekeerde beweging.

Vat hieronder samen uit welke landen de gastarbeiders kwamen, in welke sectoren ze tewerkgesteld werden en welke tijdsperiode(s) ze toekwamen:

Landen: .....

.....

.....

Sectoren: .....

.....

Tijdsperiode(s): .....

Observatiefiche
Zaal 5

Superdiversiteit

Er wonen in België heel wat mensen met roots uit andere landen. Kies er 3 mensen uit. Noteer het land waar hun roots liggen, het voorwerp en de reden waarom ze het kozen:

1. Naam: .....

Land: .....

Voorwerp: .....

Reden: .....

2. Naam: .....

Land: .....

Voorwerp: .....

Reden: .....

3. Naam: .....

Land: .....

Voorwerp: .....

Reden: .....

Kaart

Bekijk de kaart en beschrijf kort de belangrijkste evoluties:

.....
.....
.....
.....

Periscoop

Bekijk de verschillende filmpjes. Noteer hieronder kort wat je eventueel nog aan je klas wil vertellen:

.....
.....

Observatiefiche

Zaal 6

Monument

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....
.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....
.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....
.....

Talking Heads

Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....
.....

Taal

Lees de tekst op de muur. Vat deze tekst samen in 3 stukjes. Voor het ontstaan van België en bij het begin van België, halverwege de 19de eeuw tot 1970 en na 1970.

Voor en begin van België: .....

.....
.....

Midden 19de eeuw tot 1970: .....

.....
.....

1970 tot nu: .....

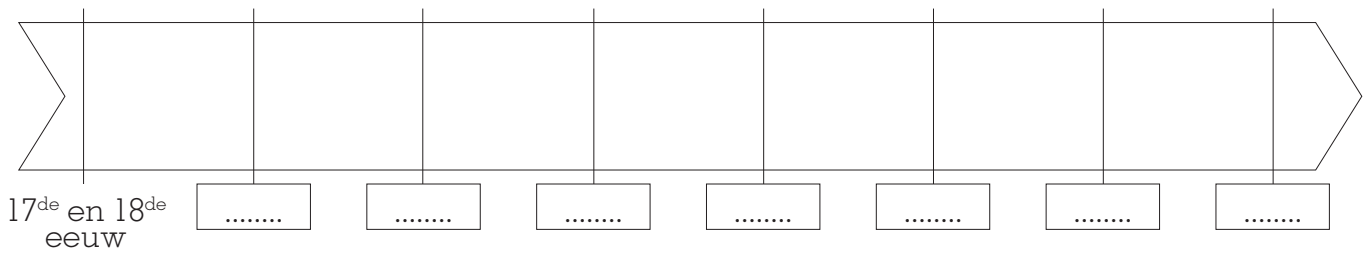
.....
.....

Observatiefiche
Zaal 6

Animatievideo

Bekijk de animatievideo "België 3 landstalen, 6 regeringen."

Plaats onder de tijdslijn de jaartallen die aanbod komen in de video. We helpen je even op weg en hebben voor jou reeds 17de en 18de eeuw genoteerd.

Noteer hieronder de data en noteer telkens kort wat er toen gebeurd is:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....
5. ....
.....
6. ....
.....
7. ....
.....
8. ....
.....

Observatiefiche
Zaal 6

Video's over taal en de gemeenschappen en gewesten

Vat de video telkens kort samen:

Hij leerde zijn volk lezen:

.....

.....

.....

Sire, er zijn geen Belgen meer:

.....

.....

.....

Een Nederlandstalige universiteit:

.....

.....

.....

De IJzerbedevaart:

.....

.....

.....

Collaboratie:

.....

.....

.....

De koningskwestie:

.....

.....

.....

Observatiefiche

Zaal 7

Monument

Het monument staat in de tweede iets grotere zaal.

Wat is de titel van de zaal? Je kan dit op het monument vinden.

.....

.....

Beschrijf het monument in je zaal:

.....

.....

Welke symboliek zit er in het monument? / Wat is de link met thema?

.....

.....

Talking Heads

Keer terug naar de eerste kleinere zaal. Bekijk de Talking Heads (getuigenissen).

Noteer 2 uitspraken die een verschillende visie over je thema weergeven:

.....

.....

.....

Europa

Lees de tekst op de muur.

Welke rol had België voor de wereldoorlogen? Leg uit:

.....

.....

.....

Observatiefiche
Zaal 7

Welke rol had België na de wereldoorlogen? Leg uit:

.....

.....

.....

Samenwerking

Ga naar de grote tafel in het midden en noteer hieronder van welke organisatie en samenwerkingsverbanden België deel uitmaakt:

.....

.....

.....

.....

.....

Periscoop

Bekijk de verschillende filmpjes. Noteer hieronder kort wat je eventueel nog aan je klas wil vertellen:

.....

.....

Samenvatting

Vat deze zaal samen in een vijftal lijntjes zodat je in een paar minuutjes aan de anderen van de klas kan vertellen wat er belangrijk is in deze zaal:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....